

در اختتامیه کنگره بین‌المللی امناء‌الرسال؛ ویژه تکریم احیاگر بصیر آیت‌الله‌الخرسان در قم مطرح شد

راهکار مهار همه تهدیدها

احیای معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام است

آیین اختتامیه بخش دوم کنگره علمی امناء‌الرسال؛ ویژه تکریم از شخصیت علمی آیت‌الله موسوی‌الخرسان با هدف تقویت و تعامل علمی حوزه‌های علمیه و تکریم عالمان بصیر و پارسای حوزه‌های علمیه با سخنرانی آیت‌الله استادی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، استاد‌رضائی دبیرکل مجمع جهانی اهل‌بیت علیهم‌السلام و حجت‌الاسلام والمسلمین نجم‌الدین طیبسی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با حضور شخصیت‌های علمی و دانشگاهی عراق و ایران ۳آذر در سالن همایش مدرسه امام موسی کاظم علیه‌السلام در قم برگزار شد. روز نخست این کنگره نیز با برگزاری کمیسیون‌ها و نشست‌های تخصصی، دوم آذر در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام در قم برگزار شد.

● دشمنان اصل مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام را زیر سؤال می‌برند و محتوا را جور دیگری بیان می‌کنند

به گزارش خبرگزاری اپنا، آیت‌الله استادی، ۳آذر در آیین اختتامیه این کنگره، با تصریح به اینکه، دشمنان تلاش می‌کنند، مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام را منزوی کنند و یا اگر نتوانند، محتوا را دست‌کاری کنند و یا بین مردم و اهل‌بیت علیهم‌السلام جدایی بیندازند، بیان کرد: بزرگترین خدمتی که حوزه علمیه نجف اشرف، حوزه علمیه قم و دیگر حوزه‌های علمیه در طول تاریخ انجام دادند، این بوده که جلوی هر سه تهدید را گرفتند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم افزود: راهکاری که ائمه علیهم‌السلام در مقابل این تهدیدها نشان دادند، هم منطقی و هم صحیح بوده و همه‌جا جواب داده است. راهکار ایشان احیای امر اهل‌بیت علیهم‌السلام بوده است. امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید که اگر مردم مطالب و واقعیات ما را بشنوند، مطمع می‌شوند.

آیت‌الله استادی با تأکید بر اینکه دشمنی با اهل‌بیت علیهم‌السلام ادامه دارد و می‌خواهند اسم پیامبر و اهل‌بیت علیهم‌السلام نباشد، اظهار کرد: اسلام‌هراسی در دنیا به این دلیل است که نمی‌خواهند، اسمی از اسلام باشد. امروز تهدیدات شدیدتر است و اصل مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام را زیر سؤال می‌برند و محتوا را جور دیگری بیان می‌کنند. می‌خواهند مردم را از نماز و حسینیه‌ها جدا و به نظام اسلامی بدبین کنند.

وی با بیان اینکه مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام باید دست نخورده باقی بماند، گفت: جدا نشدن مردم از مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام فقط و فقط راهش عمل من و شماست. باید در عمل طوری رفتار کنیم تا مردم از ما جدا نشوند. عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تأکید بر اینکه سخنرانی و صحبت به‌تنهایی کاری انجام نمی‌دهد، اضافه کرد: وظیفه هر حوزوی است که به مردم نشان دهد که ما دلسوز دین شما هستیم و فقط می‌خواهیم، شما متدین باشید. حوزه‌های علمیه با همه عظمتی که دارند، وظایف خاصی دارند و آیت‌الله‌الخرسان عمری را این‌گونه زندگی کرده است.

آیت‌الله استادی در پایان ابراز امیدواری کرد، برگزاری این جلسات بتواند در دیانت و اهل‌بیتی بودن مردم و عامل بودن به حدیث ثقلین تأثیرگذار باشد.

● دفاع جاتانه از «ابن عباس» از شاهکارهای علامه خرسان است

حجت‌الاسلام والمسلمین نجم‌الدین طیبسی نیز در آیین اختتامیه این کنگره دفاع آیت‌الله خرسان از رجال دینی را ستود و گفت: علامه خرسان، کتابی به‌نام «موسوعه ابن‌عباس» دارد که از ثقه بودن ابن‌عباس دفاع کرده است. آیت‌الله خوئی علیه‌السلام نیز، در معجم از ابن‌عباس دفاع می‌کند و ایشان را معتبر می‌داند. ابن‌عباس سرمایه

است؛ اما متأسفانه ایشان را مصادره کرده‌اند. ابن‌عباس ولایت‌مدار است و از ۷۲ احتجاج او، ۷۰ مورد در دفاع از امیرالمومنین علیه‌السلام است. آن دوران جو به‌گونه‌ای بود که روایات امیرالمومنین علیه‌السلام را نمی‌پذیرفتند؛ لذا حضرت علی علیه‌السلام برای اینکه روایات پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از بین نرود، به ابن‌عباس می‌داد و ابن‌عباس با حذف سند «قال رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم» می‌گفت.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم افزود: یکی از شاهکارهای علامه خرسان، دفاع جانانه از ابن‌عباس است و ایشان ابن‌عباس را ثقه معرفی کرده است.

استاد حوزه علمیه درباره اثر دیگر علامه خرسان، گفت: جریان تألیف کتاب «علی علیه‌السلام امام البره» این است که آیت‌الله خوئی علیه‌السلام بیمار شد و نذر کرد که اگر خوب شوم و کسالت برطرف شود، اشعاری در فضائل مولی‌الموحدین علیهم‌السلام تنظیم خواهم کرد. بعد از اینکه ایشان خوب شد، ۱۶۶ بیت شعر در فضائل مولا علی علیه‌السلام سرود. علامه خرسان می‌گفت که آیت‌الله خوئی علیه‌السلام این اشعار را به من داد و گفت که روی این‌ها کار کن تا چاپ شود. آیت‌الله خوئی علیه‌السلام مرتب پیگیر بود و سراغ اشعار را می‌گرفت و علامه خرسان می‌گفت که نیاز به کار دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین طیبسی افزود: علامه خرسان، اشعار و مطالب را می‌دید و به دفتر آیت‌الله خوئی علیه‌السلام می‌داد تا به دست ایشان برسانند که نرسانده بودند؛ علامه خرسان گله‌مند شده و کار را کنار گذاشته بود تا اینکه آیت‌الله خوئی علیه‌السلام از دنیارفت. بعد از ارتحال ایشان کتاب «علی علیه‌السلام امام البره» با شرح و حاشیه ایشان منتشر شد. وی درباره معرفی اثر دیگر علامه خرسان گفت: علامه خرسان کتاب‌های تألیفی و تحقیقی زیادی دارد که ۱۸ عنوان کتاب ایشان تحقیقی است. ایشان مقدمه خوبی برای کتاب «البیان فی اخبار صاحب‌الزمان علیه‌السلام» نوشته که بی‌نظیر است. نویسنده کتاب «البیان فی اخبار صاحب‌الزمان علیه‌السلام» شافعی است. این کتاب از معدود کتاب‌های اهل سنت است که مؤلف به ولادت امام زمان علیه‌السلام تصریح می‌کند؛ لذا نویسنده را ترور کردند!

علامه خرسان همچنین کتاب مکارم‌الاخلاق را تجدید چاپ کرد؛ چون دست‌های ناپاکی روایات ائمه علیهم‌السلام را از این کتاب تغییر یا حذف کرده بودند. علامه خرسان به‌دقت بررسی کرد که چه عباراتی از این کتاب حذف یا تحریف شده و همه را در چند جدول بیان کرده است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به نقل خاطروای از علامه خرسان پرداخت و گفت: از علامه خرسان شنیدم که گفت: می‌خواستم کفنی برای خودم آماده کنم و روی آن جوشن کبیر بنویسم و نمی‌خواستم پول کفن از سهم امام علیه‌السلام باشد. خدمت آیت‌الله خوئی علیه‌السلام رفتن و جریان را گفتم. بالآخره هزینه آن از جایی تهیه شد و با شوق و علاقه جوشن کبیر را در کفن نوشتم که سه سال طول کشید. روزی

در خانه نشسته بودم که گفتند: آیت‌الله خوئی علیه‌السلام مرحوم شد. من آیت‌الله خوئی علیه‌السلام را غسل کردم، آماده تکفین که شدیم، گفتند: کفن نداریم و باید از بغداد بیاوریم؛ لذا من کفن خودم را برای تکفین آیت‌الله خوئی علیه‌السلام استفاده کردم. وی در پایان گفت: از دیدگاه علامه خرسان کتابی که نوشته می‌شود باید استدلالی و علمی باشد.

● علامه خرسان شخصیتی ساده‌زیست، پرتلاش، زاهد و دارای سماحت علمی است

استاد‌رضائی گیلانی نیز در این کنگره با اشاره به لزوم تعامل و همکاری میان حوزه علمیه قم و نجف اشرف، عنوان کرد: شناخت ظرفیت‌های حوزه‌های علمیه قم و نجف و همکاری آنان می‌تواند، نقش‌آفرین باشد؛ البته عده‌ای می‌خواهند این تعامل و همکاری نباشد و توسعه پیدا نکنند؛ اما مرجعیت شیعه، بزرگان و علما، این وحدت و همکاری را ضروری می‌دانند. حوزه‌های علمیه قم و نجف دو بازوی دینی و مرجعیت علمی و معنوی جهان تشیع در عرصه‌های دین و دین‌پژوهی هستند.

دبیرکل مجمع جهانی اهل‌بیت علیهم‌السلام درباره ویژگی‌های علامه خرسان اظهار کرد: غیر از جنبه علمی و معرفتی و جامعیت در رجال، فقه، تاریخ و احیای تراث علمی و فرهنگی و کتاب‌هایی درباره ابن‌عباس و ابن‌ادریس و... از سوی علامه خرسان، آنچه که برای من برجسته بود، شخصیت اخلاقی و معنوی ایشان است که این برجستگی برای حوزه‌های علمیه بسیار مهم است. ایشان ساده‌زیست، پرتلاش، زاهد و دارای سماحت علمی است. توفیق شد در ایام اربعین ملاقاتی با ایشان داشتم که نیم‌ساعت طول کشید و شاید اگر ده‌ها کتاب می‌خواندم، اثر مجالست با ایشان را نداشتم.

استاد‌رضائی با بیان اینکه مطالبه متدینان از حوزه‌های علمیه، تقویت ابعاد اخلاقی و دینی است، ادامه داد: در بحث‌های علمی، دیگران هم فعالیت‌هایی دارند؛ اما مرجعیت، معنویت، ترکیه و خودسازی جامعه، وظیفه عالمان است و این نقش اساسی است که حوزه‌ها باید آن را ادامه دهند.

وی افزود: عالم ربانی باید مؤدب به آداب الهی باشد و این را در شخصیت علامه خرسان می‌بینیم؛ ادب مع‌النفس، مع‌الغیر و مع‌الله را در ایشان شاهدیم. امام صادق علیه‌السلام در روایتی می‌فرمایند: «إن الله عز وجل أدب نبیه فاحسن أدبه فلما أكْمَل له الأدب قال: إنک لعلی خلق عظیم؛ ثم فوض إلیه أُمُور الدین»؛ خداوند عز و جل پیامبرش را تربیت کرد و نیکو تربیتش نمود و چون ادب و تربیت او را به کمال رساند، فرمود: «همانا تو دارای خویی والا هستی». آن‌گاه، کار دین و امت را به ایشان واگذار کرد تا بندگان او را تربیت و اداره کند؛ و اکنون این امانت، به‌عنوان واسطه به عالمان دینی سپرده شده است.

استاد حوزه علمیه با استناد به آیه «وَكذلك جعلناکم

أمة وسطًا» به نقش واسطگری علمای دین در میان خالق و مخلوق اشاره کرد و افزود: مردم، عالمان دینی را به‌عنوان اسوه و الگو می‌بینند. امروزه برخی در تلاش هستند تا این جایگاه تعلیمی و تربیتی را که بعد از ائمه علیهم‌السلام به علمای دین سپرده شده است، از حوزه‌های علمیه سلب کنند و اسلام منهای روحانیت را در جامعه القا کنند. این بزرگترین خطری است که دنیای اسلام را تهدید می‌کند؛ لذا ما باید علمای بزرگ خود مثل علامه خرسان را به جامعه معرفی کنیم.

دبیرکل مجمع جهانی اهل‌بیت علیهم‌السلام در پایان گفت: علامه خرسان و بزرگان دیگر باید به جامعه دینی شناسانده شوند و امیدوارم، خداوند به این کنگره توفیق دهد تا حوزه‌های قم و نجف، دین‌داری حکیمانه را در جامعه توسعه دهند.

● هدف کنگره بین‌المللی امناء‌الرسال تکریم علما و بزرگان است

حجت‌الاسلام والمسلمین اسکندری نیز در آیین اختتامیه این کنگره با اشاره به اینکه قریب به سه سال پیش موضوع کنگره بین‌المللی امناء‌الرسال در حوزه علمیه قم مطرح شد و مورد استقبال بزرگان حوزه عراق قرار گرفت، گفت: از اهداف کنگره این است که زمینه‌ای را برای تکریم علما و بزرگان فراهم کند تا آثار و دستاوردهای ایشان جمع‌آوری، تألیف و تکثیر شود.

وی با بیان اینکه تکریم این بزرگان یک واجب و تکلیف الهی است، ابراز کرد: یکی از اتفاقات ارزشمند در این کنگره، برگزاری نشست‌های علمی بود که مباحث علمی خوبی مطرح شد که قطعاً آثار خوبی به‌همراه خواهد داشت.

دبیر‌کنگره بین‌المللی امناء‌الرسال با تصریح به اینکه برای تکریم از آیت‌الله‌خرسان، تمامی آثار ایشان باهمکاری همه مراکز حوزوی و علمی در ایران و عراق جمع‌آوری شد، ادامه داد: بیش از ۵۰ جلد از آثار ایشان جمع‌آوری و بعد از سه سال، ۸ جلد از مقالات نیز امروز رونمایی می‌شود. دبیر‌کنگره بین‌المللی امناء‌الرسال تصریح کرد: در این کنگره برنامه‌ریزی شده است که بتوانیم، در ۱۰ محور (فقهی، اصولی، قرآنی و حدیثی و...) علما را تکریم کنیم و در همین راستا؛ تاکنون بیش از ۱۰۰ عالم را شناسایی کردیم. وی خرازیشان کرد: آیت‌الله خرسان چند سال پیش، در حوزه علمیه قم تقریباً ناشناخته بود؛ اما با برگزاری جلسات مختلف ایشان به‌خوبی به علما و حوزویان شناسانده شد. حجت‌الاسلام والمسلمین اسکندری همچنین در مراسم افتتاحیه این کنگره نیز که دوم آذر در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام قم برگزار شد، با بیان اینکه این کنگره با نگاه بین‌المللی تشکیل شده است، افزود: حوزه علمیه قم، حوزه علمیه خواران، جامعه المصطفی علیه‌السلام، مجمع جهانی اهل‌بیت علیهم‌السلام، مجمع جهانی تفریب، مؤسسه تحقیقات نور، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مؤسسه آل‌البیت علیهم‌السلام، مؤسسه علمی و فرهنگی دارالحديث، عتبه علوی، عتبه حسینی و همچنین وزارت ارشاد، آستان قدس رضوی و آستان حضرت معصومه علیه‌السلام، معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات و... جزء همکاران کنگره هستند.

گفتنی است، کمیسیون «آثار علمی آیت‌الله خرسان و دفاع از مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام» به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمندر حکیم و کمیسیون «ویژگی‌های علمی، اخلاقی، معرفتی و تقریبی آیت‌الله خرسان» به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین محمدهادی یوسفی

درس اخلاق

سرمایه حیات انسانی

آیت‌الله عبدالله خانفی

السلام علی الحسین و علی‌بن‌الحسین و علی‌اولاد الحسین و علی اصحاب الحسین و علی ابنه السید القائد الامام خامنه‌ای.

قال‌الله تعالی فی کتابه: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾

خداوند متعال فرمود: انسان را در احسن تقویم خلق کردیم. نفرمود: لقد خلقنا الحمار فی احسن تقویم و یا نفرمود: لقد خلقنا البقر والشجر فی احسن تقویم؛ بلکه فرمود: انسان را در احسن تقویم خلق کردیم.

ای انسان! می‌دانی در چه نقطه‌ای از نقطه انسانیت قرار داری؟! می‌دانی احسن تقویم یعنی چه؟

احسن تقویم یعنی آن عقل نظری؛ یعنی آن عقل عملی؛ یعنی آن عقل مستفاد.

می‌دانی این عقل نظری، عقل عملی و مستفاد به تو اعطاء شده است؟!

می‌دانی درباره تو ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ﴾ خوانده شد؟!

می‌دانی کرامت‌الله تعالی، لقب تو قرار گرفته؟!

می‌دانی فطرت تو، فطرت الاسلام است؟ ﴿فِطْرَةَاللّٰهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا﴾

می‌دانی آمیخته به روح الله هستی؟ ﴿وَنُفِخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوحِيْ﴾^۱ چه سرمایه عظیمی!

سرمایه‌ای مانند عقل نظری. سرمایه‌ای مانند عقل عملی. سرمایه‌ای مانند کرامت‌الله. سرمایه‌ای مانند فطرت‌الله و همچنین سرمایه‌ای مانند روح‌الله!

تو با این سرمایه‌ها حیات انسانی‌ات را ادامه می‌دهی؛ پس قدر این‌چنین حیاتی را بدان. تو در دانشگاه کرامت الهی به سر می‌بری، تو از او درس کرامت را می‌آموزی.

می‌دانی به چه منظور؟

به‌منظور اینکه برسی به آنجایی که تعلیم نگرفته‌ای؛ بلکه به تو آموخته شود. ﴿مَنْ عَمِلْ پَمَا عِلْمِ، أَوْرَثَهُ [وَرِثَهُ] اللّٰهُ عِلْمَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾^۲

اگر با دانشگاه کرامت و با عقل نظری دانش کرامت را آموختی و اگر در این دانشگاه، با اساتیدی برخورد کردی که درس کرامت به تو آموختند، برای آن است که عمل هم به دنبال داشته باشی. ﴿مَنْ عَمِلْ بِمَا عِلْمُ﴾ با داشتن عقل نظری؛ با آموزش کرامت، عمل هم به دنبال آن باشد.

«اورثه‌الله علم ما لم یعلم» آنچه که در عالم وجود دارد و مخفی است، برای تو؛ الله‌تعالی تو را وارث آن علوم مخفی قرار می‌دهد.

وصلی‌الله علی محمد وآل محمد.

● پی‌نوشت‌ها

- سوره تین، آیه ۴؛
- سوره اسرا، آیه ۷۰؛
- سوره روم، آیه ۳۰؛
- سوره حجر، آیه ۲۹؛
- الخراجه والجرائع، ج ۳، ص ۱۵۸.

غروی، از کمیسیون‌های این کنگره بودند که دوم آذر در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام برگزار شدند.

در این کمیسیون، حجاج‌اسلام والمسلمین رضا مختاری با ارائه مقاله «ویژگی‌ها و اولویت‌های آیت‌الله خرسان در پژوهش و فعالیت در عرصه خدمت به دین»، نجارزادگان با ارائه مقاله «اصطلاح‌شناسی اهل‌البیت علیهم‌السلام با تقریر و تکمیل ارجوحه آیت‌الله‌العظمی خوئی علیه‌السلام» و شرح آیت‌الله خرسان»، محمد فاکر مبیدد با ارائه مقاله «البیان الصائب فی ایمان أبی‌طالب»، شیخ کریم شانی السراجی با ارائه مقاله «آیات إثبات إمامة علي أميرالمؤمنين علیه‌السلام فی کتاب علي علیه‌السلام امام البررة للسید الخرسان»، شیخ وفقان خضیر الکعبی با ارائه مقاله «قراءات فی کتاب السجود علی‌التربة الحسينية – السید مهدي الخرسان نموذجاً»، أسعد عبدالرزاق الأسدي با ارائه مقاله «منهج البحث الفقهي الاستدلالي عند السيد محمدمهدي الخرسان، السجود علی‌التربة الحسينین النموذجاً» دکتر مقاله «الرؤية المنهجية عندالسید الخرسان في دراسة الرواية – قراءة في مصنفاته العلمية»، عبدالکریم الدیاع با ارائه مقاله «صالت السيد محمدمهدي الخرسان بأعالم کاظمیین»، سید محمدعلی بن سید عادل العلوی با ارائه مقاله «نفحات الرحمان من أخلاق العلامة الخرسان»، حجت‌الاسلام والمسلمین صلواتی گلستانی با ارائه مقاله «انتفاضه شعبانیه شیعیان عراق با مرجعیت آیت‌الله خوئی علیه‌السلام» و نقش آیت‌الله محمدرضا خرسان و حوزه نجف در مبارزه با صدام» به بیان نکات و نکات پرداختند.

همچنین در کمیسیون «ویژگی‌های علمی، اخلاقی، معرفتی و تقریبی آیت‌الله خرسان»، شیخ ولید عبدالحمید فرح‌الله با ارائه مقاله «قراءة في منهجية البحث العقدي عندالسید محمدمهدي الخرسان»، علي عبدالحسين النمّوذجاً» دکتر مقاله «الرؤية المنهجية عندالسید الخرسان في دراسة الرواية – قراءة في مصنفاته العلمية»، عبدالکریم الدیاع با ارائه مقاله «صالت السيد محمدمهدي الخرسان بأعالم کاظمیین»، سید محمدعلی بن سید عادل العلوی با ارائه مقاله «نفحات الرحمان من أخلاق العلامة الخرسان»، حجت‌الاسلام والمسلمین صلواتی گلستانی با ارائه مقاله «انتفاضه شعبانیه شیعیان عراق با مرجعیت آیت‌الله خوئی علیه‌السلام» و نقش آیت‌الله محمدرضا خرسان و حوزه نجف در مبارزه با صدام» به بیان مطالب و نکات خود پرداختند.

انتظارات فرمانطقه‌ای از حوزه‌های قم و نجف، نقش‌آفرینی و اثرگذاری جامعهٔ المصطفی در تعاملات علمی حوزه‌های علمیه، واکاوی سیر تحول تاریخی در حوزه‌های علمیه، نقش حوزه نجف معاصر در پاسداری از مرزهای فکری و جغرافیایی جهان اسلام، نقش حوزه‌های علمیه در دوران غیبت، نقش حوزه‌های علمیه در صیانت از دین و جلوگیری از انحرافات در جوامع اسلامی؛ التعامل العلمي بین‌المنهجین الحوزة علمیه والدراسات آکادمیه؛ نقش حوزه‌های علمیه در رد شبهات و برون‌رفت از حوادث و فتنه‌ها و دور الحوزات العلمیه و مراکز الدراسات حول احیاء‌التراث القرآنی، از دیگر موضوعات مقاله‌های ارائه‌شده در کمیسیون‌های علمی این کنگره بودند.

یادآوری می‌شود، در راستای تقویت و تعامل علمی حوزه‌های علمیه و تکریم عالمان بصیر و پارسای حوزه‌های علمیه به‌ویژه حوزه نجف اشرف و قم مقدس، بخش نخست کنگره علمی «أمناء‌الرسال»، ۲۶مهر سال جاری در کشور عراق برگزار شد.

گزارش: داوود مظاهری